

διάλεκτοι τῆς Ἑλληνικῆς, ἡ ὁποία τοὺς ἐχρησίμευσεν ὡς ὑπόδειγμα.

Αἴρεται, λοιπόν, ἡ ἀντίφαση αὐτή, ὥστόσο αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ πρόγραμμα «Γνωρίζεις Ἑλληνικά» εἶναι ἓνα ἐνδιαφέρον καὶ πρωτοποριακὸ πρόγραμμα ἐκμάθησης τῆς ἑλληνικῆς, ποὺ ἀπευθυνόμενο πρὸς ἀρχαρίους μαθητὲς τοὺς διευκολύνει νὰ προσεγγίσουν εὐκολότερα τὸ θέμα τόσο συναισθηματικά, ὅσο καὶ πρακτικά. Βασισμένο σὲ ὅλες τὶς διδακτέες ἐνότητες στὴν διαπίστωση ὅτι χιλιάδες ἑλληνικὲς λέξεις ὑπάρχουν καὶ στὴν γλῶσσα κάθε μαθητῆ, θὰ προκαλεῖ σ' αὐτὸν τὸ στοιχεῖο τῆς ἐκπληξῆς καὶ θὰ τὸν παροτρύνει στὴν γνώση. Ὁμολογουμένως τὸ πρόγραμμα αὐτὸ καὶ στὴν σύλληψη καὶ στὴν ἐκτέλεσή του, εἶναι καινότομο, χαράσσει νέους δρόμους καὶ θὰ δημιουργήσει προηγούμενο, γιὰ νὰ τὸ μιμηθοῦν καὶ ἄλλοι.

Ὁ ΟΔΕΓ εἶναι φυσικὸ νὰ εὐαίσθητοποιεῖται σὲ τέτοιες ἐνέργειες, ἀφοῦ ἄλλωστε αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ σκοπὸς του, ὡς Ὁργανισμὸς. Γι' αὐτὸ καὶ συμπαρίσταται ὀλόφυχα στὸ ἔργο αὐτὸ καὶ θέλει νὰ ἐλπίζει ὅτι θὰ ἐπιτύχει. Ἡ δραστηριότητα τοῦ Ὁργανισμοῦ μας ἐπεκτείνεται ὅπουδήποτε θὰ μπορούσε νὰ βοηθήσει στὴν Διάδοση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Δραστηριοποιεῖται στὴν Ἑλλάδα, συμμετέχοντας, ὡς

ἴσος ἐταῖρος μὲ τὸ ΥΠΕΠΘ, τὸ ὁποῖο πλέον δὲν εἶναι Ὑπουργεῖο Ἑθνικῆς Παιδείας, ἀλλὰ μόνον Ὑπουργεῖο Παιδείας, στὸν ἐτήσιο διαγωνισμὸ τῶν Ἀρχαίων Ἑλληνικῶν γιὰ μαθητὲς τόσο ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν Εὐρώπη καὶ ὁσονοῦπω ἀπ' ὅλο τὸν κόσμον. Δραστηριοποιεῖται ἐπίσης στὴν Νότιο Ἰταλία, τὴν Σικελία, τὴν Οὐκρανία, τὴν Γεωργία, τὴν Βόρειο Ἡπειρο στὴν Ἀλβανία, τὸ Μοναστήρι τῶν Σκοπίων, στὴν Ραμάλα τῆς Παλαιστίνης καὶ γενικὰ ὅπουδήποτε ἀλλοῦ, ὅπου θὰ μπορούσε νὰ προσφέρει βοήθεια γιὰ τὴν ἐκμάθηση τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας. Πραγματοποιεῖ κάθε τριετία παγκόσμιο συνέδριο γιὰ τὴν γλῶσσα, μὲ διαφορετικὸ θέμα κάθε φορὰ καὶ ἐκδίδει ἓνα τριμηνιαῖο περιοδικό, μὲ τίτλο «ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑ», ποὺ διανέμεται σὲ ὅλα τὰ μέλη του καὶ ἀποστέλλεται δωρεὰν σὲ ὅλες τὶς ἔδρες Ἑλληνικῆς Φιλολογίας στὰ Πανεπιστήμια, σ' ὅλο τὸν κόσμον.

Σὰς εὐχομαι καὶ πάλι καλὴ ἐπιτυχία στὸ ἔργο σας καὶ οἱ φιλότιμες προσπάθειες ἐκείνων ποὺ κοπίασαν γιὰ τὸ πρόγραμμα αὐτὸ νὰ ἀνταμειφθοῦν μὲ τὸ ἀποτέλεσμα στὴν πρακτικὴ του ἐφαρμογή.

** Ὁ κ. Β. Σηφακάκης εἶναι Ἀντιπρόεδρος τοῦ ΟΔΕΓ, Φιλολόγος.*

«ΓΝΩΡΙΖΕΙΣ ΗΔΗ ΕΛΛΗΝΙΚΑ» ΜΙΑ ΝΕΑ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΗΝ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΕ ΞΕΝΟΥΣ

*τοῦ Κωνσταντίνου Καρκανιᾶ**

Ἀγαπητοὶ φίλοι ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ἀλλὰ καὶ ἀπὸ χῶρες μακρι-

νές - από την Αρμενία έως την Ισπανία και από την Γερμανία έως την Ρουμανία. Σας ευχαριστώ για την συμμετοχή σας στην ημερίδα που συνδιοργανώνει το Έλληνοβρετανικό Κολλέγιο και ο Όργανισμός για την Διάδοση της Έλληνικής Γλώσσας.

Επίσης ευχαριστώ θερμά τον Γεν. Γραμματέα του Πανεπιστημίου Αθηνών, Καθηγητή κ. Π. Κοντό που μας τιμά με την παρουσία του. Όλοι βεβαίως γνωρίζετε ότι ο κ. Κοντός έχει ιδρύσει και εξακολουθεί να «όδηγεί» το Διδασκαλείο Έλληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου Αθηνών.

«Γνωρίζεις ήδη Έλληνικά» είναι ο τίτλος του προγράμματός μας για το οποίο εργαζόμαστε τα τελευταία δύο χρόνια και πλησιάζει τώρα το τέλος του.

Δεν θα σάς μιλήσω για το ύλικό που αναπτύχθηκε και πώς χρησιμοποιείται για την διδασκαλία της έλληνικής σε ξένους.

Άλλωστε δεν είμαι καν φιλόλογος, όπως είναι όλοι οι ομιλητές και πολλοί από εσάς που με ακούτε.

Θα σάς πω όμως πώς ξεκίνησε αυτή η ιδέα μας και γιατί ενδιαφέρει όχι μόνο τους φιλόλογους αλλά και έπιστήμονες άλλων τεχνολογικών ειδικοτήτων.

Το Σχολείο Έλληνικών ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ξεκίνησε να λειτουργεί το 1972 σαν τμήμα των ΣΧΟΛΩΝ ΔΕΛΤΑ, των οποίων υπήρξα Γενικός Διευθυντής και ένας από τους ιδρυτές.

Το Σχολείο ιδρύθηκε σαν προπαρασκευαστικό έτος εκμάθησης της έλληνικής σε ξένους που

σκόπευαν να παρακολουθήσουν κάποιο τμήμα των ΣΧΟΛΩΝ ΔΕΛΤΑ για να γίνουν Μηχανικοί Αεροσκαφών, Μηχανικοί αυτοκινήτων, Ψυκτικοί, κτλ.

Οί απόφοιτοι έδιναν εξετάσεις Γλωσσομάθειας σε έπιτροπή του Υπουργείου Παιδείας για να αποκτήσουν το Πιστοποιητικό Έγγραφής στην ΔΕΛΤΑ.

Καθηγητές μας ήταν κυρίως φιλόλογοι Γαλλικής Φιλολογίας, γιατί αυτοί της Έλληνικής δεν είχαν προετοιμαστεί για διδασκαλία της έλληνικής ως ξένης γλώσσας. Επίσης διδάσκαμε όρολογία αρκετοί καθηγητές μηχανικοί κατά τους τελευταίους τρεις μήνες κάθε έτους. Δεν είχαμε κατάλληλα βιβλία, ούτε συμπληρωματικό ύλικό και αναγκαζόμαστε να δημιουργούμε έμεις την ύλη του κάθε μαθήματος, τα λεξιλόγια, τις ασκήσεις, κλπ.

Από τότε λοιπόν είχαμε όνειρευτεί την δημιουργία μιας σειράς βιβλίων που να απευθύνονται σε ξένους που ήθελαν να γίνουν ή ήταν τεχνικοί ή έπιστήμονες και είχαν μία έπαφή με την ειδική όρολογία των έπιστημών τους.

Από αυτούς τους πρώτους μαθητές μας καταλάβαμε ότι πάρα πολλές λέξεις όρολογίας τους ήταν γνωστές ακόμα και με διαφορετική προφορά.

Στην δική μου ειδικότητα - είμαι αεροναυτικός μηχανικός - γνώριζαν τις βασικές λέξεις.

Άέρας και επίσης
Τεχνολογία, Άεροδυναμική
Μηχανική, Άεροπλάνο
Δυναμική, Άεροσκάφος
Ήλεκτρολογία, Ήλεκτρονική

Αεροναυπηγός, Υδραυλική
Αεροναυτικός κ.λπ., κ.λπ.

Από τότε λοιπόν λέγαμε
στούς μαθητές μας

Μήν τρομάζετε

Τὰ ἑλληνικά δὲν εἶναι δύσκολα

**Γνωρίζετε ἤδη τόσο πολλές λέξεις
ἑλληνικές.**

Ἔτσι ξεκινήσαμε καὶ κατὰ
τὰ τελευταῖα 20 χρόνια ἀναπτύξα-
με μία ὁλόκληρη σειρὰ βιβλίων γιὰ
τὴν διδασκαλία τῆς ἑλληνικῆς σὲ
ξένους, γιὰ τὰ ὁποῖα θὰ σᾶς μιλή-
σουν οἱ ἐπόμενοι ὁμιλητὲς καὶ ἀπὸ
αὐτὰ τὸ τελευταῖο εἶναι τὸ «Γνωρί-
ζεις ἤδη Ἑλληνικά».

Φυσικὰ δὲν εἴμαστε οἱ μόνοι
ἢ οἱ πρῶτοι ποὺ διαπιστώσαμε
πόσο χρήσιμη βάση ἦταν ἡ ὑπαρξή
τόσων χιλιάδων ἑλληνικῶν λέξεων
σὲ ἄλλες γλώσσες γιὰ τὴν διευκό-
λυνση τῆς διδασκαλίας τῆς γλώσσας
μας σὲ ξένους.

Ἐπάρχει ἀπὸ πολλὰ χρόνια
μία μεγάλη σειρὰ βιβλίων σὲ διά-
φορες γλώσσες, στὰ ὁποῖα παρου-
σιάζονται οἱ ἑλληνικὲς λέξεις ποὺ
ὑπάρχουν σὲ αὐτὲς τὶς γλώσσες εἴτε
στὸ γενικὸ εἴτε στὸ εἰδικὸ λεξιλόγιό
τους. Ἀνάμεσα σὲ αὐτὰ ὑπάρχουν
καὶ πολλὰ εἰδικὰ λεξικά.

Τὸ πρόβλημα ὅμως ποὺ
ὑπῆρχε καὶ ὑπάρχει εἶναι τὸ πῶς
αὐτὲς οἱ λέξεις μποροῦν νὰ περιλη-
φθοῦν σὲ μία μέθοδο διδασκαλίας καὶ
αὐτὸ εἶναι τὸ ἀντικείμενο τοῦ ἔργου,
τὸ ὁποῖο παρουσιάζεται σήμερα.

Μιλώντας ὅμως γιὰ ἑλλη-
νικὲς λέξεις - καὶ μάλιστα πολλές -
σὲ ξένες γλώσσες ἀντιμετωπίζαμε
καὶ ἀκόμα ἀντιμετωπίζουμε - σὲ
λιγότερο εἶναι ἀλήθεια βαθμὸ - τὴν
κατηγορία γιὰ ἐθνικισμό, γιὰ γλωσ-

σικὴ ὑπεροψία, γιὰ ἐπιθετικότητα
καὶ πολλὰ ἄλλα παρόμοια.

Ἡ ὁμορφία τῆς ἀνακαλύψε-
ως τοῦ πόσο «ἑλληνικὲς» εἶναι
πολλὲς ξένες γλώσσες καὶ πόσο
εὐκόλα θὰ μπορούσαν οἱ ὁμιλητὲς
τους νὰ μάθουν ἑλληνικὰ ἐπισκιά-
ζονταν ἀπὸ τὸν φόβο τῆς ρετσινιάς
τοῦ ἀντιδραστικοῦ.

Εὐτυχῶς ὅμως γιὰ τὴν προ-
σπάθειά μας, αὐτοὶ ποὺ μιλοῦν καὶ
προβάλλουν καὶ γράφουν γιὰ αὐτὴν
τὴν ἑλληνικότητα ἀρκετῶν ξένων
γλωσσῶν δὲν εἶναι κυρίως Ἑλληνες
ἀλλὰ ξένοι καὶ ἔτσι μπορούμε νὰ
ἐργαζόμαστε ἄφοβα παραπέμπο-
ντας σὲ αὐτούς.

Προχθὲς διάβαζα ἓνα κείμε-
νο ποὺ ἀνταποκρίνεται ἀκριβῶς σὲ
ὅσα εἶπα προηγουμένως.

Ὁ Νάσος Βαγενᾶς, καθη-
γητῆς τῆς θεωρίας καὶ Κριτικὸς τῆς
Λογοτεχνίας στὸ Πανεπιστήμιο
Ἀθηνῶν ἔγραψε στὶς Ἐπιφυλλίδες
τῆς ἐφημερίδας ΤΟ ΒΗΜΑ τῆς 15^{ης}
Νοεμβρίου 2009 ἓνα κείμενο μὲ τίτλο
ΣΥΝΕΧΕΙΕΣ ΚΑΙ ΑΣΥΝΕΧΕΙΕΣ.
Σὲ αὐτὸ παρουσιάζει ἓνα πρόσφατο
βιβλίο μὲ τίτλο Greco antico, neogreco
e italiano (Ἐκδόσεις Zanichelli) τῆς
λέκτορος τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ
Μιλάνου Ἀμαλίας Κολώνια καὶ τοῦ
νεοελληνιστῆ καθηγητῆ τοῦ Πανεπι-
στημίου τῆς Πάντοβα Μάσιμο Πέρι.
Πρόκειται γιὰ ἓνα λεξικὸ τῶν δανεί-
ων καὶ τῶν παραλληλισμῶν ἀνάμεσα
στὴν ἑλληνικὴ καὶ τὴν ἰταλικὴ
γλώσσα, τὸ ὁποῖο ἔχει σκοπὸ νὰ
γνωρίσει στοὺς Ἰταλοὺς «ἐκεῖνα τὰ
ἑλληνικὰ ποὺ γνωρίζουν χωρὶς νὰ
ξέρουν».

Οἱ περισσότεροι ἀπὸ τοὺς
νεοελληνισμοὺς τῆς ἰταλικῆς, ποὺ

σημειώνει ο Πέρι, βρίσκονται στis διαλέκτους, ενώ αρκετοί έντοπίζονται στην κοινή Ιταλική. Άν σέ αυτούς προστεθούν πολυάριθμοι έπιστημονικοί νεολογισμοί που έχουν παραχθεί με βάση την αρχαία έλληνική μπορεί κανείς νά πει ότι «ό κάθε Ιταλός γνωρίζει άνεπιγνώστως 7.000 περίπου έλληνικές λέξεις, οι οποίες διπλασιάζονται άν προστεθούν οι παράγωγες και οι συγγενικές και επαναδιπλασιάζονται, άν υπολογιστούν οι λέξεις των διαλέκτων και της κοινής έλληνικής που έπαψαν νά χρησιμοποιούνται κατά την διάρκεια του 20^{ου} αιώνα».

Δέν γνωρίζω πόσες ακριβώς έλληνικές λέξεις περιέχει ή Ιταλική ούτε πόσες είχαν ήδη εισαχθεί στην Λατινική από τον 7^ο π. Χ. αιώνα έως τον 7^ο μ. Χ., όταν αυτή πέθανε, όπως λέει ο Πέρι και πόσες εισήχθησαν από τότε έως σήμερα.

Γνωρίζω όμως ότι στην Άγγλική υπάρχουν περισσότερες από 100.000 έλληνικές λέξεις όπως

καταγράφονται στο μεγάλο και μνημειώδες Λεξικό του Άρη Κωνσταντινίδη.

Τελειώνοντας όμως θέλω νά σημειώσω, ότι αυτό που έχει σημασία δέν είναι ο ακριβής αριθμός των έλληνικών λέξεων σέ μία ξένη γλώσσα, αλλά τó γεγονός, ότι ή ύπαρξή τους μπορεί νά διευκολύνει και ψυχολογικά και ουσιαστικά την διδασκαλία της γλώσσας μας.

Ψυχολογικά μέν γιατί ή άναγνώρισή τους πείθει τούς ξένους για τó ότι ή έλληνική δέν είναι και τόσο ξένη για τόν κάθε ένα τους, ουσιαστικά δέ γιατί ή άνακάλυψή τους σέ ένα παλιό σεντούκι άποτελεί ένα θησαυρό, ό οποίος πλουτίζει τόν κάθε ένα ξένο μαθητή της έλληνικής με αρκετές χιλιάδες έλληνικές λέξεις γνωστές ήδη σέ αυτόν.

** Ο κ. Κ. Καρκαγιάνης είναι Πρόεδρος του Έλληνοβρετανικού Κολλεγίου και του Όργανισμού για την Διάδοση της Έλληνικής Γλώσσας.*

Οι έλληνικές λέξεις στην ισπανική γλώσσα. Μία μακρά ιστορία

*της κ. Alicia Morales Ortiz**

Εισαγωγή

Η γλώσσα μας άναπτύχθηκε από την δημόδη λατινική και κατά την διάρκεια της ιστορίας της πλούτισε, όπως όλες οι γλώσσες, με τις συνεισφορές άλλων γλωσσών. Η ισπανική γλώσσα δημιουργήθηκε στην μεσαιωνική Castilla, με έπιρροές της βασιλικής και της κελτιβερικής. Τα παλαιότερα ισπανικά

κείμενα είναι οι Cartularios de Valpuesta (10^ο αιώνα) και οι Glosas Emilianenses (τέλος του 10^{ου} αιώνα ή αρχές του 11^{ου} αιώνα). Η ισπανική γλώσσα εκτείνεται στην χερσόνησο με την Reconquistan (ή διαδικασία κατά την όποία οι χριστιανοί άποβάλλουν τούς μουσουλμάνους και κατακτούν την ίβηρική χερσόνησο). Τό 1492 ό Antonio de Nebrija εκδίδει